

UMEÅ TINGSRÄTT
Fastighetsdomstolen
Box 138
901 04 UMEÅ

MELLANDOM

DF 3 s 1 (5)

1994-01-26

F 12/92

F 13/92

Meddelad i Umeå

KÄRANDE

1. Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA, 556012-6293,
851 88 SUNDSVALL
2. Svanö Aktiebolag, 556056-7694, samma adress
Ombud för båda: advokaten Anders Lundin, Gernandt
& Danielsson Advokatbyrå, Box 5747, 114 87 STOCKHOLM

SVARANDE

Staten genom Kammarkollegiet, Box 2218,
103 15 STOCKHOLM, företrätt av advokatfiskalen
Bengt Karlsson, samma adress

SAKEN

ersättning enligt naturvårdslagen

DOMSLUT

1. Vid avgörande av Svenska Cellulosa Aktiebolaget SCA:s och Svanö Aktiebolags i detta mål förda talan om ersättning enligt 26 § naturvårdslagen på grund av Länsstyrelsens i Västerbottens län beslut 1991-02-25 om utvidgande med enskild mark av naturreservat på Blaikfjället i Vilhelmina och Dorotea kommuner, skall anses att beslutet har vunnit laga kraft 1991-04-17 i förhållande till bolagen

2. Målet förklaras i övrigt vilande till dess denna dom har vunnit laga kraft

---

MELLANDOM

1994-01-26

F 12/92 2

F 13/92

BAKGRUND

På gränsen mellan Vilhelmina och Dorotea kommuner ligger Blaikfjället. Länsstyrelsen i Västerbottens län beslutade den 25 januari 1988 om bildande av naturreservat för statens mark på Blaikfjället. Genom beslut av länsstyrelsen den 25 februari 1991 utvidgades naturreservatet till att omfatta även enskild mark på Blaikfjället. Sistnämnda beslut berör omkring 150 fastigheter, varav Svenska Cellulosa Aktiebolag SCA - fortsättningsvis benämnt SCA - äger 26 och Svanö Aktiebolag - fortsättningsvis benämnt Svanö - äger 7. I beslutet intogs bl a den föreskriften enligt 8 § naturvårdslagen (NVL) att det inom naturreservatet skulle var förbjudet att fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd. Länsstyrelsen förordnade att beslutet, som delgavs genom kungörelse, fick överklagas senast den 17 april 1991. Beslutet överklagades av ett 40-tal fastighetsägare, dock ej av SCA eller Svanö.

Om föreskrift enligt 8 § NVL medför att pågående markanvändning avsevärt försväras inom berörd del av en fastighet så är fastighetsägaren enligt 26 § NVL berättigad till ersättning av staten för den skada han härigenom lider. Av 33 § NVL framgår att det åligger den som vill göra anspråk på ersättning att väcka talan hos fastighetsdomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft, vid påföljd att han annars förlorar rätten till ersättning.

SCA och Svanö har efter stämning å staten yrkat förpliktande för staten att utge ersättning enligt 26 § NVL. Stämningsansökningarna kom in till tingsrätten den 14 april 1992. Staten har bestritt käromålen.

MELLANDOM

1994-01-26

F 12/92 3
F 13/92

Mellan parterna är dock ostridigt att SCA och Svanö har rätt till ersättning under förutsättning att länsstyrelsens beslut den 25 februari 1991 vunnit laga kraft i förhållande till bolagen. Domstolen har på begäran av parterna beslutat att meddela särskild dom över denna fråga.

YRKANDEN

SCA och Svanö har yrkat, att domstolen fastställer att länsstyrelsens beslut den 25 februari 1991 vunnit laga kraft den 17 april 1991 i förhållande till bolagen.

Staten har bestritt yrkandet.

DOMSKÄL

SCA och Svanö har som sin uppfattning anfört bl a att besvärsprövningen hos regeringen inte kan omfatta bolagens fastigheter och att länsstyrelsens beslut inte är sådant att endast ett beslut kan meddelas beträffande alla berörda fastigheter.

Staten har som sin uppfattning anfört bl a att länsstyrelsens beslut inte vunnit laga kraft mot någon eftersom det överklagats av vissa fastighetsägare.

Med att ett beslut vunnit laga kraft menas att det inte kan angripas med anlitande av ordinära rättsmedel. Beslut om inrättande av naturreservat överklagas enligt 40 § 2 st NVL hos regeringen. Länsstyrelsen är en förvaltningsmyndighet. Överklagande av förvaltningsmyndighets beslut regleras av förvaltningslagen. Av 22 § förvaltningslagen framgår att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot. Länsstyrelsens

MELLANDOM

1994-01-26

F 12/92 4
F 13/92

beslut angår SCA och Svanö i deras egenskap av fastighetsägare och beslutet har gått bolagen emot eftersom det innebär inskränkningar i bolagens rätt att förfoga över berörda fastigheter. Bolagen har emellertid inte överklagat beslutet inom föreskriven tid och de har därför inte längre själva någon möjlighet att med anlitan av ordinära rättsmedel få beslutet överprövat. Beslutet har alltså vunnit laga kraft i förhållande till bolagen för såvitt inte annans överklagande kan gälla även för dessa.

Annat har inte kommit fram än att de som överklagat länsstyrelsens beslut är fastighetsägare. De är i denna egenskap berättigade att överklaga beslutet såvitt gäller deras fastigheter. Däremot har dessa fastighetsägare inte någon rätt att överklaga beslutet därför att beslutet berör fastigheter som ägs av SCA och Svanö. Vidare är det uppenbart att beslutet att utvidga naturreservatet inte är sådant att endast ett och samma beslut kan meddelas för samtliga fastigheter som berörs av beslutet. Det föreligger således vid regeringens besvärprövning inte heller en sådan situation som för tvistemålsprocessens del regleras i 14 kap 8 § 2 st rättegångsbalken och som brukar benämnas nödvändig processgemenskap. Besvärprövningen hos regeringen omfattar alltså i och för sig endast de fastigheter vars ägare överklagat länsstyrelsens beslut. Det förhållandet att regeringen oberoende av besvärstalans omfattning kan ändra eller upphäva beslutet har inte något samband med frågan om beslutet vunnit laga kraft eller ej utan är en följd av den i jämförelse med en domstols dom begränsade rättskraft som förvaltningsbeslut äger.

På grund av det anförda finner domstolen att länsstyrelsens beslut den 25 februari 1991 i och med

MELLANDOM

1994-01-26

F 12/92 5
F 13/92

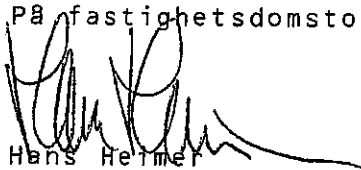
att tiden för överklagande gått ut den 17 april 1991
vunnit laga kraft i förhållande till SCA och Svänö.

Talan mot denna dom skall föras särskilt. Målet i
övrigt bör vila till dess domen vunnit laga kraft.

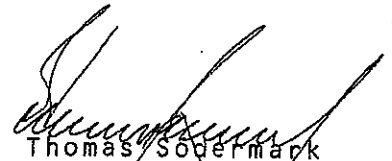
HUR MAN ÖVERKLAGAR se bilaga 1 (Dv 401)

Vadeinlaga senast den 16 februari 1993 ställs till
Hovrätten för Övre Norrland

På fastighetsdomstolens vägnar

Hans Helmer

Thomas Södermark

I avgörandet har deltagit lagmannen Hans Helmer,
rådmannen Thoms Södermark (referent), fastighets-
rådet Bengt Lindersson samt nämndemännen Roland
Hedberg och Märta Hansson.

Enhälligt.